

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ

Národní orgán pro koordinaci

**METODICKÝ POKYN PRO ŘÍZENÍ RIZIK
ESI FONDŮ V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ
2014–2020**

Verze: 5
Listopad 2017

EVROPSKÁ UNIE
Fond soudržnosti
Operační program Technická pomoc

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ

Národní orgán pro koordinaci

Odbor řízení a koordinace fondů EU

Staroměstské náměstí 6

110 15 Praha 1

E-mail: nok@mmr.cz

Vydáno Ministerstvem pro místní rozvoj ČR dne 14. listopadu 2017 s účinností od 1. ledna 2018.

OBSAH

<i>Přehled provedených změn</i>	5
<i>1 Úvod</i>	7
<i>2 Závaznost a účinnost dokumentu</i>	8
<i>3 Zkušenosti z programového období 2007–2013 - nejvýznamnější rizikové oblasti a rizikové oblasti pro naplňování cílů programu v programovém období 2014-2020.</i>	9
<i>4 Doporučení pro nastavení systému řízení rizik na úrovni programů</i>	13
4.1 Procesy řízení rizik	13
4.2 Organizace řízení rizik na úrovni ŘO.....	15
4.3 Dokumentace na úrovni ŘO	16
<i>5 Řízení rizik na úrovni MMR-NOK</i>	17
5.1 Modul pro reportování rizik.....	17
5.2 Hodnocení rizik a multikriteriální analýza	19
5.3 Výbor pro řízení rizik.....	20
5.4 Zesílené řízení rizik.....	20
<i>6 Vzdělávání v oblasti rizik</i>	20
<i>7 Koordinace reakcí na prováděné audity a ostatní komunikaci s EK</i>	20
<i>8 Důsledky za nedodržení metodického pokynu</i>	24
<i>Přílohy</i>	25
Příloha č. 1 - Harmonogram činností k dopisu/číslo:	25

Přehled provedených změn

Tabulka č. 1 - Přehled provedených změn

Kapitola/ strana	Předmět aktualizace	Účinnost (datum)
Celý dokument	Úprava názvů a označení článků příslušných nařízení EU v návaznosti na jejich schválení dne 17. prosince 2013 (nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1299/2013 – č. 1306/2013).	Od 1. dubna 2014
Kap. 2 Závaznost a účinnost dokumentu	Zpřesněna závaznost dokumentu v souladu s ostatními metodickými dokumenty	Od 1. října 2014
Kap. 3 Definice používaných pojmů	Zpřesněna definice 3E v návaznosti na úpravu ostatních metodických dokumentů.	Od 1. října 2014
Kap. 4 Legislativní rámec	Doplněn legislativní rámec	Od 1. října 2014
Kap. 5 Zkušenosti z programového období 2007–2013 - nejvýznamnější rizikové oblasti	Doplněno doporučení na využití nástroje sebehodnocení řídicího orgánu a rizika a rizikové oblasti Synergie a komplementarity a Předběžné podmínky a došlo ke zpřesnění stávajících rizikových oblastí.	Od 1. října 2014
Kap. 6.1 Procesy řízení rizik	Doplněno doporučení na využití nástroje pro sebehodnocení řídicího orgánu.	Od 1. října 2014
Kap. 7 Řízení rizik na úrovni MMR-NOK	Zpřesnění a aktualizace kapitoly, zejména podkapitoly 7.1 Modul pro reportování rizik v návaznosti na dopracování relevantních metodických dokumentů.	Od 1. října 2014
Kap. 8.2 Zařazení do zesíleného řízení rizik	Doplněn obsah multikriteriální analýzy, na jejímž základě budou programy zařazeny do zesíleného řízení rizik.	Od 1. října 2014
Kap. 11 Koordinace reakcí na prováděné audity a ostatní komunikaci s EK	Vložení nové kapitoly k systému koordinace reakcí na prováděné audity a komunikace s EK	Od 1. října 2014
Celý dokument	Došlo k odstranění kapitol 3, 4 a 9 (Definice použitých pojmů, Legislativa a Seznam zkratk), které jsou jako v případě ostatních dokumentů součástí Metodiky řízení programů v	Od 1. května 2016

	programovém období 2014–2020. Tím došlo také k přečíslování jednotlivých následujících kapitol.	
Kap 1. Úvod	Úprava závaznosti pro Program rozvoje venkova v návaznosti na UV č. 540/2015.	Od 1. května 2016
Kap. 5 Řízení rizik na úrovni MMR-NOK	Zpřesnění textu týkající se zapojení subjektů implementační struktury.	Od 1. května 2016
Kap. 5.1 Modul pro reportování rizik	Úprava termínů reportování rizik v návaznosti na metodická stanoviska č. 1 a 2.	Od 1. května 2016
Kap. 5.2 Multikriteriální analýza	Zkracení a zpřehlednění části týkající se multikriteriální analýzy.	Od 1. května 2016
Kap. 5.3 Výbor pro řízení rizik	Upřesnění činnosti a funkce Výboru pro řízení rizik.	Od 1. května 2016
Kap. 5.4 Zesílené řízení rizik	Upřesnění formy a obsahu zesíleného řízení rizik.	Od 1. května 2016
Kap. 5.1 Modul pro reportování rizik	Úprava termínů reportování ve vazbě na Integrovaný systém řízení rizik a zpřesnění textu.	Od 1. ledna 2018
Kap. 5.2 Hodnocení rizik a multikriteriální analýza	Zpřesněn proces procesu .hodnocení rizik	Od 1. ledna 2018
Kap. 5.3 Výbor pro řízení rizik	Upravena periodičita konání Výboru pro řízení rizik.	Od 1. ledna 2018
Kap. 7 Koordinace reakcí na prováděné audity a ostatní komunikaci s EK a Příloha č. 1	Doplněn popis procesu koordinace reakcí na prováděné audity a ostatní komunikaci s EK, zejména zodpovědnost za koordinaci a činnosti jednotlivých subjektů, jako příloha doplněn vzor harmonogram činností .	Od 1. ledna 2018

1 Úvod

Metodický pokyn pro řízení rizik ESI fondů v programovém období 2014–2020 (dále pouze MP řízení rizik 2014–2020) čerpá ze zkušeností s řízením rizik v programovém období 2007–2013, přičemž doporučení pro nastavení jednotného, integrovaného systému řízení rizik (ISŘR) vyplynulo i z evaluace „Střednědobé hodnocení věcné a finanční realizace Národního strategického referenčního rámce v programovém období 2007–2013“.

Cílem MP řízení rizik 2014–2020 je zavedení systematického přístupu k identifikaci, hodnocení, zvládnutí, monitorování a vykazování všech významných rizik systémovým, jednotným a integrovaným způsobem tak, aby tato rizika byla minimalizována a včas eliminována. Cílem MP řízení rizik 2014–2020 je také dosáhnout stavu, kdy rizika, která jsou komunikována s Národním orgánem pro koordinaci (MMR-NOK), mají srovnatelnou vypovídající hodnotu a je možné s nimi dále pracovat, předat návrhy na jejich minimalizaci na vyšší úroveň, například na úroveň vlády ČR, či následně přijímat nápravná opatření pro snížení významnosti rizika a to nejen z úrovně řídicího orgánu (ŘO) či MMR-NOK, ale například i vlády ČR.

MP řízení rizik 2014–2020 je sestaven tak, aby byl využitelný pro všechny programy spadající pod Dohodu o partnerství (také DoP).

Jedním z hlavních cílů ŘO je nejen dosáhnout optimálního čerpání Evropských strukturálních a investičních (ESI) fondů při dodržení platné legislativy ale také plnění stanovených věcných a finančních milníků a cílů programů. Pod pojmem „optimální“ je rozuměno co nejehospodárnější, maximálně efektivní a účelné čerpání prostředků ESI fondů (tedy dodržení principů 3E a řádného finančního řízení, cílem tedy není pouze maximálně vyčerpat disponibilní finanční prostředky) v souladu s cíli programu.

Řízení rizik na úrovni programů spočívá v systematické identifikaci, hodnocení, zvládnutí, monitorování a vykazování všech významných rizik jednotným a integrovaným způsobem. Nezbytnost řízení rizik na úrovni programů lze obecně odvodit z požadavků a legislativního rámce a z potřeby kvalitního řízení implementačního procesu a to jak z pohledu ŘO, tak i z pohledu MMR-NOK, který je odpovědný za naplňování cílů Dohody o partnerství.

Řízení rizik jak na úrovni programů, tak na úrovni MMR-NOK je vhodné využít také jako systém včasného varování, který je schopen vydat včasný signál o nepřiměřeném riziku a iniciovat koordinované akce k minimalizaci tohoto rizika a ke zmírnění jeho dopadu a pravděpodobnosti, a to především na úrovni řízení ŘO. Řízení rizik na úrovni programů poskytuje důležité vstupy do systému řízení rizik na úrovni Dohody o partnerství.

Do MP řízení rizik 2014–2020 jsou zaneseny také prvky strategie pro boj s podvodů a korupcí v oblasti ESI fondů v programovém období 2014–2020.

2 Závaznost a účinnost dokumentu

MP řízení rizik 2014–2020 schválila vláda ČR usnesením č. 597 z 9. srpna 2013 a je závazný pro všechny operační programy, které jsou zastřešeny Dohodou o partnerství, tzn. pro Evropský fond pro regionální rozvoj (dále také „EFRR“), Evropský sociální fond (dále také „ESF“), Fond soudržnosti (dále také „FS“), a Evropský námořní a rybářský fond (dále také „ENRF“), a jejichž ŘO je v kompetenci ČR, s výjimkou textu označeného kurzívou (kapitola č. 4, případně i další text), který je doporučující a jednotlivé ŘO mohou zohlednit svá specifika, vnitřní postupy a již nastavený systém řízení rizik. Tento metodický pokyn má pro programy Evropské územní spolupráce v případech, že řídicí orgán není v gesci ČR (tedy kromě operačního programu přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a Polskou republikou) s ohledem na specifický průběh přípravy a realizace programu vyplývající ze zapojení nejméně dvou států doporučující charakter. Pro Program rozvoje venkova, který je financován z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (dále také „EZFRV“) je metodický pokyn doporučujícího charakteru. Nicméně v souladu s UV č. 540/2015 budou na základě dohody mezi ministrem/yní pro místní rozvoj a ministrem/yní zemědělství vybrané dílčí kapitoly zapracovány do Postupů spojených s přípravou, řízením, realizací, monitorováním a vyhodnocováním Programu rozvoje venkova na období let 2014-2020 (dále Postupy). Tyto kapitoly budou v Postupech mít podobu závazně platných postupů a pravidel.

MP řízení rizik 2014–2020 bude aktualizován dle potřeby. V mezidobí provádění aktualizace budou v urgentních případech vydávána metodická stanoviska ministra pro místní rozvoj, která budou pro subjekty implementační struktury závazná.

Účinnost aktualizovaných verzí MP řízení rizik 2014–2020 bude zpravidla 1. den 3. měsíce po měsíci, kdy byla vydána aktualizovaná verze, vždy bude přihlédnuto na rozsah provedených změn, tak, aby subjekty implementační struktury měly možnost včas na tyto změny reagovat a případně zapracovat změny do řídicí dokumentace programu. Metodická stanoviska budou zapracována do MP řízení rizik 2014–2020 v rámci následující aktualizace a jejich účinnost bude stanovena jak s ohledem zajištění potřebné reakce na specifické záležitosti vzniklé v průběhu implementace, jejichž důsledky mohou mít vliv na čerpání z ESI fondů, tak také s ohledem na možnosti řídicích orgánů se včas těmito postupy řídit

MMR-NOK je povinen při prvním vydání a veškerých následných aktualizacích MP zveřejnit na zastřešujících webových stránkách¹ ESI fondů a zároveň informovat dopisem ministra o jeho vydání/aktualizaci řídicí orgány.

¹ Na webu www.dotaceeu.cz.

3 Zkušenosti z programového období 2007–2013 - nejvýznamnější rizikové oblasti a rizikové oblasti pro naplňování cílů programu v programovém období 2014–2020.

Oblast rizik byla detailně analyzována ve střednědobém hodnocení věcné a finanční realizace Národního strategického referenčního rámce v programovém období 2007–2013. Kromě jednotlivých rizik byl hodnocen i samotný systém řízení rizik. Doporučení se týkala jak souhrnných zpráv o řízení rizik, tedy jejich kvalitě, obsahové náplni a porovnatelnosti identifikovaných rizik, tak i procesů navazujících na identifikaci rizik. Jako nedostatečný byl hodnocen například systém předávání návrhů na minimalizaci rizik na vyšší úrovni. Tato doporučení jsou v MP řízení rizik 2014–2020 zohledněna. Byla identifikována potenciální rizika, která by mohla zásadním způsobem ovlivňovat implementaci programů financovaných z ESI fondů v programovém období 2014–2020. Další možná rizika pro realizaci programů byla identifikována také v průběžném hodnocení Programu rozvoje venkova ČR na období 2007–2013 a střednědobém hodnocení Operačního programu Rybářství 2007–2013, kde došlo také k formulaci doporučení pro programové období 2014–2020.

Na základě těchto rizik a doporučení, a také na základě dosavadních zkušeností byly ze strany MMR-NOK identifikovány rizikové oblasti, které je nutné pravidelně sledovat, protože se jedná o rizikové oblasti stěžejní pro zdárnou implementaci programů, ale i proto, že tyto oblasti budou vyhodnocovány na národní úrovni a budou součástí sestavy pro reportování rizik. V programovém období 2014 – 2020 je nutné dále sledovat, vyhodnocovat a řídit rizika a rizikové oblasti, které nebyly v programovém období 2007–2013 relevantní, ale s novými požadavky Evropské komise je nutné je z důvodu jejich možných dopadů na úspěšnou implementaci programu do systému řízení rizik také zařadit. Tyto rizikové oblasti budou následně využity v modulu pro reportování rizik (kap. 5.1). Tyto rizikové oblasti se mohou dále rozpadat na jednotlivá dílčí rizika.

Jedná se o následující:

Rizikové oblasti řízení systému programu

- Informační systém - nefunkčnost nebo nedostatečná funkčnost, výpadky, chybná data a další situace, kdy nedostatky informačního systému ovlivňují úspěšnou implementaci programu.
 - řízení rizikové oblasti²: rizika v této oblasti budou eliminována zavedením jednotného centrálního monitorovacího systému, kterému předcházela podrobná diskuze všech aktérů implementační struktury s cílem zohlednit specifika jednotlivých programů a požadavky programů na tento systém. Z úrovně programů je nutné předávat informace o problémech v IT správci systému stanoveným způsobem. Bude také vytvořena detailní uživatelská příručka a připraven bude také metodický pokyn procesů řízení a monitorování ESI fondů v MS2014+.
- Výběr a hodnocení projektů - pochybení při výběru a hodnocení projektů, ovlivňování, politické vlivy apod.
 - řízení rizikové oblasti: pro minimalizaci rizik v této oblasti je nutné dodržovat stanovené postupy a pravidla, která budou obsahovat principy snižování rizika

² Pod pojmem řízení rizikové oblasti jsou míněny návrhy možných způsobů řízení těchto rizik.

podvodů. Základem pro toto nastavení bude metodický pokyn pro řízení výzev, výběr a hodnocení projektů v programovém období 2014–2020 s důrazem na transparentní a objektivní hodnocení, čímž dojde také k omezení politických vlivů. Další minimalizace možných rizik spočívá v zavedení pravidelného vyhodnocování procesu výběru a hodnocení projektů na úrovni jednotlivých řídicích orgánů, tak například sledováním dodržování stanovených lhůt z pozice MMR-NOK. Jako další nástroj k minimalizaci rizika lze využít nástroje ARACHNE či jiného obdobného systému.

- Legislativa - legislativní překážky, které ohrožují úspěšnou implementaci programu, nejednotný výklad pravidel pro poskytování pomoci, právní nejistota jednotlivých aktérů při výkonu jejich činnosti.
 - řízení rizikové oblasti: z pozice ŘO je důležité především informovat o identifikovaných problémových oblastech. MMR-NOK se této oblasti dlouhodobě věnuje a spolupracuje s ostatními subjekty implementace na definování problematických oblastí. MMR-NOK v relevantních případech bude iniciovat provádění změn legislativní a nelegislativní povahy.
- Administrativní kapacita - nedostatečná, nekompetentní či nestabilní administrativní kapacita, fluktuace pracovníků ohrožující implementaci programu či zachování institucionální paměti.
 - řízení rizikové oblasti: pro zajištění této stability je nutné adekvátním způsobem využívat odpovídající nástroje v oblasti řízení lidských zdrojů (stanovení strategie rozvoje lidských zdrojů vč. systému hodnocení zaměstnanců a na něj navázaný mechanismus odměňování, motivace a kariérního postupu, systém vzdělávání zaměstnanců apod.). Z hlediska zajištění dostatečných administrativních kapacit je účelné provést analýzu potřeb lidských zdrojů se zaměřením na období překryvu dvou programových období a zohlednit výsledky této analýzy při plánování systemizovaných míst. Pro monitorování této oblasti bude také zřízen samostatný modul v MS2014+ a tato oblast bude z úrovně MMR-NOK pravidelně vyhodnocována. Sledován bude také soulad nastavených principů v návaznosti na přijetí služebního zákona.
- Absorpční kapacita - nedostatečná absorpční kapacita, nedostatek kvalitních projektů, nedostatečná schopnost vyčerpat alokované prostředky.
 - řízení rizikové oblasti: problematika absorpční kapacity je napojena již na prvotní fáze přípravy programů, nastavení vnitřních procesů, vyhlašování výzev a samotné řízení programu. Pravidla pro toto nastavení budou obsažena především v metodickém pokynu pro řízení výzev, výběr a hodnocení projektů v programovém období 2014–2020, metodickém pokynu pro přípravu programových dokumentů pro programové období 2014–2020 a metodickém pokynu pro monitorování ESI fondů v ČR v programovém období 2014-2020.
- Veřejné zakázky - porušování pravidel v oblasti veřejných zakázek, neplnění harmonogramu projektu kvůli dlouhým lhůtám pro vydávání stanoviska ÚOHS.
 - řízení rizikové oblasti: z úrovně programu je jednou z nejdůležitějších aktivit poskytování efektivní metodické podpory žadatelům a příjemcům podpory (metodické příručky, školení, semináře, zajištění certifikovaných poradců pro oblast zadávání a realizace veřejných zakázek apod.), aby byla minimalizována chybovost zadávacích

řízení. Připraven byl zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, který účinnosti nabyl k 1. říjnu 2016. Ke snížení rizika by přispělo i zefektivnění činnosti úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS) tak, aby byly zkráceny lhůty jeho rozhodování. V této oblasti MMR-NOK s ÚOHS pravidelně komunikuje.

- Velké projekty - zpoždování realizace velkých projektů (u programů, kde je toto riziko relevantní), prodlužování jejich schvalování, nedostatečná komunikace.
 - řízení rizikové oblasti: z úrovně programu je pro eliminaci tohoto rizika nutné především zajistit kvalitní a včasnou přípravu veškeré podkladové dokumentace, především zvýšenou komunikací s příjemci a poskytováním metodické podpory a provázáním projektu na národní strategické a koncepční dokumenty tak, aby nemohlo dojít ke zdržení na straně ČR. Současně je nezbytné aktivně spolupracovat s Evropskou komisí (EK) a prostřednictvím věcně příslušných orgánů podporovat schvalovací řízení v EK.
- Kontrolní systém - pochybení v řádném fungování řídicích a kontrolních systémů, vysoká zátěž z důvodu nekoordinace kontrolní činnosti ŘO/Finančních úřadů v návaznosti na prováděné audity.
 - řízení rizikové oblasti: z úrovně programů je důležité pravidelně provádět vyhodnocení funkčnosti řídicích a kontrolních systémů. Tato oblast byla v programovém období 2007–2013 napadána ze strany EK a v návaznosti na plnění Akčního plánu pro zlepšení systému řízení a kontroly v rámci strukturálních fondů v ČR (2012). I nadále je nutné vyhodnocovat přijatá opatření a přijímat kroky pro zlepšení funkce řídicích a kontrolních systémů. Pro snížení zátěže jednotlivých ŘO je také nutné koordinovat jednotlivé kontroly ze strany ŘO/Finančních úřadů v návaznosti na plánované audity, aby nedocházelo k jejich překrývání či přílišné kumulaci kontrolní činnosti u jednotlivých subjektů. To bude zajištěno v Modulu koordinace plánování veřejnosprávních kontrol veřejné finanční podpory, který spravuje Ministerstvo financí ČR.
- Riziko podvodu a korupce - Podvody, zahrnující korupci, zpronevěru aktiv a falšování výkazů při implementaci programů
 - řízení rizikové oblasti: V období 2007 - 2013 se vyskytlo množství případů zneužití prostředků poskytnutých z fondů EU. V případě několika operačních programů došlo k významným negativním dopadům na státní rozpočet a v několika případech bylo dočasně pozastaveno proplácení ze strany Evropské komise. Z úrovně programů je důležité aplikovat opatření, které mohou toto riziko snížit, zavádět preventivní opatření, identifikovat možné indikátory podvodu (také viz metodický pokyn pro nastavení výkonu kontrol v odpovědnosti řídicích orgánů při implementaci Evropských strukturálních a investičních fondů pro období 2014 – 2020) a přenosem informací minimalizovat rizika opakování potvrzeného případu podvodu v budoucnu. Za účelem formulace cílů v oblasti řízení rizika podvodu a vytvoření souboru opatření na národní úrovni pro subjekty implementační struktury fondů ESI, byla zpracována Strategie pro boj s podvodem a korupcí v rámci čerpání fondů SSR v období 2014-2020 (dále jen „Strategie“), která je reflektována při přípravě metodických dokumentů.
 - Využití lze také nástroj pro sebehodnocení řídicího orgánu, který je součástí metodického pokynu pro výkon kontrol v odpovědnosti řídicích orgánů při

implementaci Evropských strukturálních a investičních fondů pro období 2014 – 2020.. Jako další nástroj k minimalizaci rizika lze využít nástroje ARACHNE či jiného obdobného systému.

Rizikové oblasti naplňování cílů programu

- Nenaplnění stanovených věcných a finančních milníků - sledovány budou nadefinované hranice u každého programu.
 - řízení rizikové oblasti: rizika v této oblasti mohou být minimalizována vhodným nastavením predikcí, včasnou analýzou příčin odchylek skutečnosti od predikcí a také správným nastavením výzev, jejich vyhodnocování (prostřednictvím Strategického realizačního plánu (SRP)) a zohledněním zjištěných skutečností v budoucích výzvách. Dále také prostřednictvím průběžného sledování plnění predikcí a dosahovaných hodnot milníků, vyhodnocování a případně i přijímání nápravných opatření pro snížení významnosti rizika - viz kapitola 5.1.
- Nenaplnění pravidla N+3 – sledování dle hranic nadefinovaných v Metodickém pokynu pro monitorování ESI fondů v České republice v programovém období 2014–2020 (MP monitorování 2014–2020).
 - řízení rizikové oblasti: rizika v této oblasti mohou být minimalizována vhodným nastavením a plněním predikcí a dále také prostřednictvím průběžného sledování, vyhodnocování a případně i přijímání nápravných opatření pro snížení významnosti rizika - viz kapitola 5.1.
- Nenaplnění hlavních indikátorů - přesné hranice budou nadefinovány v MP monitorování 2014–2020.
 - řízení rizikové oblasti: rizika v této oblasti mohou být minimalizována vhodným nastavením a plněním predikcí a dále také prostřednictvím průběžného sledování, vyhodnocování a případně i přijímání nápravných opatření pro snížení významnosti rizika - viz kapitola 5.1.
- Synergie a komplementarity – nenaplňování synergických a komplementárních vazeb, problémy při řízení vazeb
 - řízení rizikové oblasti: z úrovně programu je pro řízení tohoto rizika důležité využívat všech nastavených koordinačních mechanismů řízení vazby (koordinovat nastavení výzev, hodnocení, účast na platformách - pracovních skupinách, MV apod.).
- Předběžné podmínky – nesplnění předběžných podmínek a jejich kritérií.
 - řízení rizikové oblasti: z úrovně programu je nezbytné naplňovat předběžné podmínky a jednotlivá kritéria (v součinnosti s gestory PP). Pokud bude nesplnění předběžné podmínky ohrožovat čerpání relevantní prioritní osy, budou v této otázce podniknuty patřičné kroky tak, aby dané alokace (např. i ve vazbě na čerpání n+3) nebyly ohroženy. Řízení tohoto rizika spočívá zejména v důsledném dodržování kroků nastavených v akčních plánech. Pro posuzování rizik budou mimo jiné sloužit i výstupy z Čtvrtletní zprávy o stavu naplňování předběžných podmínek.

4 Doporučení pro nastavení systému řízení rizik na úrovni programů

Pro zavedení funkčního systému řízení rizik na úrovni programu je třeba postupně zvládnout řadu jeho dílčích složek, tedy jednotlivé procesy řízení. Jelikož se již nacházíme ve třetím programovém období, lze konstatovat, že systém řízení rizik je zaveden u všech programů. Systémy jsou nastaveny se snahou omezit pravděpodobnost výskytu rizik (případně rizika eliminovat), nebo redukovat jejich potenciální dopady. Dá se říci, že proces řízení rizik je vnímán jako pozitivní faktor řízení programu a také využíván k rozhodovacím procesům. Tato část MP řízení rizik 2014–2020 slouží jako doporučení pro nastavení či úpravu systému pro všechny programy tak, aby docházelo ke srovnatelnému přístupu a vykazování rizik u všech programů. ŘO se doporučuje využít Metodiku řízení rizik ve veřejné správě vydanou Ministerstvem financí.

4.1 Procesy řízení rizik

Řízení rizik řídicím orgánem představuje nezbytnou součást řízení programu. Řízení rizik na úrovni programu má dále návaznost v systému řízení rizik v rámci celé struktury ESI fondů, resp. tvoří nezbytnou součást integrovaného řízení rizik Dohody o partnerství. Řízení rizik na úrovni programu také vytváří zpětnou vazbu pro nastavení řídicích a kontrolních systémů, neboť poskytuje podněty pro jeho zdokonalení a zefektivňování prostřednictvím neustálého ověřování nastavení a funkčnosti tohoto systému. Mezi nejdůležitější procesy patří:

- **Identifikace rizik**

Identifikaci rizik můžeme charakterizovat jako pravidelné a kontinuální monitorování všech probíhajících interních a externích událostí, které ovlivňují naplňování cílů programu. U těchto událostí pak rozlišujeme pozitivní nebo negativní dopad. Události s negativním dopadem jsou rizika. Identifikace rizik spočívá ve zjištění a strukturované evidenci významných potenciálních rizik a je úzce provázána se samotným řízením programu. Důsledně by měly být sledovány rizikové oblasti nadefinované v kapitole č. 3.

- **Zpracování analýzy rizik**

Riziko většinou neexistuje izolovaně, obvykle se jedná o určité kombinace rizik, které mohou ve svém dopadu představovat hrozbu pro implementaci programu. Vzhledem k množství rizik je třeba určit priority z pohledu jejich významnosti a zaměřit se na klíčové rizikové oblasti. K tomuto slouží analýza rizik, kterou jednotlivé ŘO zpracovávají dle svých potřeb, nastavených procesů a při respektování specifik programu. Pro řízení rizika na úrovni programu lze také nástroj pro sebehodnocení řídicího orgánu, který je součástí metodického pokynu pro výkon kontrol v odpovědnosti řídicích orgánů při implementaci Evropských strukturálních a investičních fondů pro období 2014 – 2020.

- **Vyhodnocení rizik**

Vyhodnocení významnosti (resp. důležitosti) identifikovaných rizik může být provedeno buď dostatečně odborně vybaveným jednotlivcem – expertem, nebo skupinou odborníků – expertů.

Předmětem hodnocení je u každého rizika určit velikost jeho **dopadu D** a **pravděpodobnost výskytu P**.

Dopad i pravděpodobnost jsou hodnoceny v kvantitativních škálách s definovaným významem jednotlivých stupňů škály. Pro účely reportování na vertikální úrovni (tedy na úrovni ŘO - MMR-NOK viz kapitola 5) jsou stupnice nastaveny takto:

Stupeň dopadu rizika „D“ je hodnocen dle následující stupnice:

Tabulka č. 2 - Dopad rizika

Hodnota	Dopad	Popis
1	Téměř nezatelný – velmi malý	▪ neovlivňují znatelně ani vnitřní chod útvaru, neřeší se na úrovni managementu
2	Drobný – malý	▪ ovlivňuje pouze vnitřní chod jednotlivých útvarů organizace, řeší většinou vedoucí zaměstnanec útvaru popřípadě nižší úrovně útvaru – vedoucí oddělení , vlivy se většinou řeší v rámci běžného chodu
3	Významný – střední	▪ negativní vliv na dosažení stanovených cílů, úkolů organizace či útvaru, není zanedbatelný, vyžaduje se řešení od střední úrovně vedení – ředitelů odborů
4	Velmi významný – vysoký	▪ významná ztráta, značná škoda, závažná škoda nebo nesrovnalost vedoucí k právním nebo trestně právním šetřením, snížení kompetencí, dále problém ohrožení dosažení stanovených cílů organizace, útvaru nebo problém s implementací programových podpor a vztahy s ostatními institucemi, vyžaduje se řešení od vrcholového vedení organizace
5	Kritický – velmi vysoký	▪ významná ztráta pověsti, krize ve vedení, ztráta klíčové kompetence, ztráta věrohodnosti, vyžaduje se řešení od vrcholového vedení organizace

Velikost pravděpodobnosti výskytu rizika „P“ je hodnocena dle následující stupnice:

Tabulka č. 3 - Pravděpodobnosti výskytu rizika

Hodnota	Pravděpodobnost výskytu	Popis
1	Téměř nemožné – velmi malá	▪ vyskytne se pouze ve výjimečných případech
2	Výjimečně možná – malá	▪ někdy se může vyskytnout, ale není to pravděpodobné
3	Běžně možná – střední	▪ někdy se může vyskytnout
4	Pravděpodobná – vysoká	▪ pravděpodobně se vyskytne
5	Hraničící s jistotou – velmi vysoká	▪ vyskytne se skoro jistě

Ne vždy je však možné riziko zařadit přesně, pokud to možné nebude, zvolí daný expert (experti) nejbližší vhodnou alternativu.

Stupeň významnosti rizika „V“ je dán součinem bodového ohodnocení dopadu rizika „D“ (dopad) a pravděpodobnosti výskytu rizika „P“, tedy $V = D \times P$.

Stupeň významnosti rizika „V“ je hodnocen dle následující stupnice:

Tabulka č. 4 - Stupeň významnosti rizika

Hodnota	Stupeň významnosti rizika	Popis
1 - 7	Malý význam	▪ Málo významné riziko, bez dopadu na implementaci programu.
8-12	Střední význam	▪ Významné riziko s malým dopadem na implementaci programu.
13-25	Významné až velmi významné	▪ Kritické riziko s možným významným dopadem na implementaci programu

• **Taktika řízení rizik**

Taktika řízení rizik spočívá ve výběru nejvhodnějšího postupu pro zvládnutí příslušného rizika. Zvládnutí rizika spočívá obecně ve snižování jeho dopadu anebo jeho pravděpodobnosti výskytu. Stanovují se generické taktiky k jejich zvládnutí výběrem jedné z dále uvedených metod, například vyloučení rizika, snížení rizika, přenos rizika, přijetí rizika a další.

Volba základní taktiky vychází z disponibilních možností, jakými vůbec lze v principu snížit dopad a pravděpodobnost výskytu konkrétního rizika. Stanovení základní taktiky se děje zpravidla opět otevřenou skupinovou řízenou diskusí skupiny expertů.

Pro zvolenou taktiku zvládnutí kritického rizika jsou následně stanovena konkrétní opatření (viz Plán opatření, kapitola 5.1.).

• **Monitorování, vykazování a reportování**

Systém monitorování a reportingu je založen na evidenci rizik. Tzn. každé riziko, které je považováno za významné, musí být evidováno a informace o něm předávány zvlášť.

Monitorování významných rizik probíhá spojitě v čase a spočívá ve sledování oblasti přiděleného kritického rizika dle nastaveného plánu opatření, který se nastavuje pro každé kritické riziko. Tento plán opatření rizika spravuje jeho správce, tedy například pracovník ŘO odpovědný za sledovanou oblast. Monitorování rizika je tedy založeno na pravidelném operativním sledování daného rizika a posuzování opatření na jeho zvládnutí. Při monitorování rizik je podstatným procesem sledování přijatých opatření a jejich pravidelné vyhodnocování.

4.2 Organizace řízení rizik na úrovni ŘO

Organizace řízení rizik jako další linie řízení ŘO nemá úplnou nezávislost na hlavní linii řízení a to především vzhledem k omezenému počtu pracovníků (a tím i potřeby vstupů od všech aktérů, bez vyčleňování specializovaných pracovníků jen na práci s riziky) a nutnosti zajistit vstupy z různých úrovní. Přesto by měl být návrh organizace řízení rizik v ŘO veden snahou po co nejvyšší nezávislosti na hlavní linii řízení ŘO.

Organizační struktura systému řízení rizik se sestává z řídicího orgánu, vrcholového managementu řídicího orgánu a správců kritických rizik.

Vzhledem k různorodosti ŘO zde uvádíme pouze obecnou strukturu organizace řízení rizik s tím, že bude následně vhodně začleněna do organizace konkrétního ŘO.

Role jednotlivých složek organizační struktury řízení rizik ilustruje následující výčet jejich vybraných pravomocí a odpovědností:

Řídící orgán tj. ministerstvo / hlavní město Praha především odpovídá za nastavení a fungování systému řízení rizik jako celku, schvaluje cíle a postupy řízení rizik, projednává alespoň jedenkrát ročně směrnice a pokyny o řízení rizik, kritická rizika a způsoby jejich řízení, projednává a schvaluje komunikaci o systému řízení rizik a jeho výstupech (např. zprávu o řízení rizik).

Vedení ŘO (ředitel + vedoucí pracovníci) především projednává alespoň jedenkrát ročně celkovou strategii a politiku řízení rizik a vytváří celkový rámec řízení rizik, kontroluje a schvaluje politiku a postupy řízení (zvláště kritických) rizik, periodicky posuzuje celkovou rizikovou pozici implementačního systému, vývoj kritických rizik a follow – up.

Koordinátor rizik pořizuje a aktualizuje databáze rizik, organizuje vypracování souhrnných zpráv o rizicích, poskytuje součinnost k projednání kritických rizik s příslušnými garanty rizik a konzultuje návrhy opatření k jejich eliminaci.

Správce rizika (pracovník odborně odpovědný za danou oblast) především aktualizuje za sledované období data a ukazatele o riziku/ rizicích ve své odborné působnosti, sleduje je a vydává včasné varování (usoudí-li, že to je třeba), zpracovává periodicky zprávu o riziku ve své působnosti (hlavně sleduje odchylky oproti minulosti) pro vedení ŘO, navrhuje opatření ke zvládnutí svého rizika liniovým manažerům a vedení ŘO a snaží se zlepšit postupy, metody atd. použité k řízení (např. hodnocení) svého rizika v souladu se strategií a pokyny vedení ŘO. Je třeba zdůraznit, že správce rizika nenesou odpovědnost za přidělené riziko a jeho zvládnutí, tato odpovědnost zůstává na liniových vedoucích.

Uvedený výčet pravomocí a odpovědností není vyčerpávající a jeho upřesnění bude také záviset na způsobu implementace řízení rizik v podmínkách konkrétního ŘO, potažmo programu.

Interní audit není zapojen do vlastního výkonu řízení rizik programu, ŘO však může využít zkušenosti interního auditu z předchozích programových období a konzultace s interním auditem v oblasti nastavení řízení rizik i řízení jednotlivých rizik implementace programu.

4.3 Dokumentace na úrovni ŘO

Dokumentace systému řízení rizik je na úrovni ŘO vedena zpravidla jak v papírové, tak v elektronické podobě a je nedílnou součástí systému dokumentace ŘO.

Jedná se zpravidla o tyto dokumenty:

Řídící dokumentace programu popisující systematický přístup k řízení rizik daného programu. Dílčími, nepovinnými dokumenty pak jsou:

Systém řízení rizik zachycující implementovaný stav systému řízení rizik v ŘO

Zprávy o riziku, které zpracovávají odborní pracovníci ŘO; zaslané zprávy v rámci vykazování eviduje vedení ŘO.

Dokumentace může také obsahovat **detailnější pokyny** pro řízení jednotlivých kritických rizik.

Předávání dat MMR-NOK prostřednictvím informačního systému MS 2014+ je řešeno samostatně v kapitole 5.

5 Řízení rizik na úrovni MMR-NOK

Z pozice koordinátora je pro správný výkon funkce zásadní mít k dispozici kvalitní data a informace o pokroku, aktuálním stavu a předpokládaném vývoji jednotlivých programů a tím i naplňování cílů Dohody o partnerství (DoP). Tyto kvalitní podklady jsou podmínkou pro efektivní koordinaci, včasnou identifikaci případných problémů a rizik implementace ESI fondů, sledování opatření a jejich plnění a vliv na čerpání ESI fondů. Tyto aktivity mají nejen za úkol řešit případné problémy jednotlivých programů, ale také přispět k optimalizaci implementačního systému. Bez kvalitních dat a informací se neobejdou také aktivity v oblasti kontrol, evaluací, optimalizace implementačního systému, prezentace a reportování o čerpání ESI fondů.

MMR-NOK, který je zodpovědný za naplňování cílů DoP, spravuje Integrovaný systém řízení rizik (ISŘR), do něhož jsou zapojeny všechny programy spadající pod DoP, Platební a certifikační orgán (MF-PCO), Auditní orgán (MF-AO) a Státní zemědělský intervenční fond (SZIF). Na základě informací od zapojených subjektů a zkušeností z předchozích programových období, MMR-NOK rizika sumarizuje a vyhodnocuje. Informace o kritických rizicích budou předmětem Výroční zprávy o implementaci DoP, která bude předkládána Radě pro ESI fondy. Ve Výroční zprávě o implementaci DoP dojde k sumarizaci rizik na úrovni DoP a k jednotlivým rizikům bude doplněna informace o řízení rizika z úrovně ŘO (na základě naplňování plánu opatření k identifikovaným rizikům a rizikovým oblastem) a komentář a zhodnocení MMR-NOK (viz MP monitorování 2014–2020).

Pro účely reportingu je vytvořen modul pro reportování rizik v MS2014+, který je popsán v kapitole 5.1 a který poskytuje ucelený přehled o rizicích, která byla identifikována a hodnocena v rámci daného období na úrovni příslušného programu, a slouží pro hodnocení rizik na úrovni ŘO i DoP. Zároveň informace zde uvedené slouží jako zdroj informací pro přípravu SRP a tvorbu multikriteriální analýzy (viz kapitola 5.2).

Výsledek multikriteriální analýzy a následné rozdělení programů dle jejich rizikovosti je mimo jiné předmětem setkávání Výboru pro řízení rizik, který je ustanoven za účelem prevence a eliminace rizik v implementaci ESI fondů v programovém období 2014-2020 (viz kapitola 5.3).

Po jednání Výboru pro řízení rizik se zpravidla konají schůzky k zesílenému řízení rizik, které jsou popsány v kapitole 5.4.

5.1 Modul pro reportování rizik

Na národní úrovni je v informačním systému MS 2014+ vytvořen modul, který všechny ŘO využívají pro reportování rizik. Jedná se také o základnu dat a informací pro ŘO, které slouží jednak ke sledování a reportování rizik, ale také k přípravě SRP. Tento modul obsahuje 6 částí:

- Sestava 1 - sestava pro informování o rizicích
 - ta obsahuje předdefinovanou rizikovou oblast (viz kapitola 3), pole pravděpodobnost výskytu (shodné s tabulkou č. 2), dopad (shodné s tabulkou č. 3), a významnost rizika, které je provedeno automaticky (shodné s tabulkou č. 4). V rámci rizikové oblasti je možné popsat a ohodnotit více dílčích rizik, která do této oblasti spadají. Je zavedena i kategorie Ostatní pro případ identifikace kritického rizika mimo vymezené oblasti.

- Pro každé identifikované riziko je dále k dispozici textové pole, jehož vyplnění je v případě rizik s významností 12 – 25 povinné (dobrovolné v případě rizik s významností 1 - 11). ŘO zde uvádí podrobný popis rizika ze svého pohledu.
- Riziko může být nadefinováno také z pozice MMR-NOK a přiřazeno všem relevantním subjektům implementační struktury ESI fondů.
- Sestava 2 - Sestava pro sledování věcných milníků a cílů
 - V této sestavě se zobrazují případy, kde dojde k nenaplnění stanovených kvartálních hranic u věcných (nadefinované indikátory výstupu a výsledku) ukazatelů definovaných ve výkonnostním rámci (viz MP monitorování 2014–2020) a je požadován podrobně zdůvodněný komentář k tomuto stavu.
- Sestava 3 - Sestava pro sledování indikátorů
 - V této sestavě se zobrazují případy, kde dojde k nenaplnění či výraznému přeplnění stanovených kvartálních hranic u vyjmenovaných hlavních indikátorů programu (viz MP monitorování 2014–2020) a je požadován podrobně zdůvodněný komentář k tomuto stavu.
- Sestava 4 - Sestava pro sledování plnění predikcí čerpání
 - V této sestavě se zobrazují případy, kde dojde k nedodržení stanovených predikcí pro klíčové stavy finančních prostředků (finanční prostředky v právních aktech o poskytnutí / převodu podpory, finanční prostředky ve vyúčtovaných žádostech o platbu a finanční prostředky v souhrnných žádostech autorizovaných ŘO), (viz MP monitorování 2014–2020) a je požadován podrobně zdůvodněný komentář k tomuto stavu.
- Sestava 5 - Sestava pro sledování lhůt a postupů
 - V této sestavě se zobrazují případy, kde dojde k nedodržování stanovených lhůt a postupů (viz MP monitorování 2014–2020) a bude požadován komentář k tomuto stavu. Sledovány jsou lhůty nastavené ŘO (mohou být zkráceny oproti lhůtám nastaveným v metodických dokumentech).
 - Tyto lhůty jsou popsány v MP monitorování 2014–2020 a vycházejí zejména z Metodického pokynu pro řízení výzev, hodnocení a výběr projektů v programovém období 2014-2020 a Metodickým pokynu finančních toků programů spolufinancovaných z ESIF na programové období 2014-2020.
 - V případě PRV a OP Rybářství bude sledováno dle dostupnosti údajů.
- Sestava 6 - Plány opatření k identifikovaným rizikům a rizikovým oblastem.
 - V plánech opatření se zaznamenávají všechna rizika s významností 12 – 25 v případě Sestavy 1 a nedodržení limitů v sestavách 2 – 5, přičemž tyto plány jsou vygenerovány automaticky. Plán opatření má podobu tabulky, ve které je zanesen odkaz na riziko s významností 12 - 25 či problematickou oblast z výše zmiňovaných sestav, návrh opatření na jeho minimalizaci či odstranění, termíny pro přijetí těchto opatření, gestor (na úrovni instituce), kontaktní osoba - správce rizika a popis stavu daného rizika a přijatých opatření (nahlášené, v řešení, vyřešené, naplněné (propuklé). Tyto plány opatření slouží jako podklad pro hodnocení rizikosti

programů a pro zesílené řízení rizik prováděné ze strany MMR-NOK v rámci Integrovaného systému řízení rizik a také slouží u některých rizik jako vstup pro vyhodnocování SRP.

Tyto sestavy jsou vyplňovány dvakrát ročně (sestava pro informování o rizicích) a to vždy k 25. 1. (za období 1. 7 - 31. 12.) a 25. 7. (za období 1. 1. - 30. 6) daného roku, čtvrtletně (sestava pro sledování finančních a věcných milníků, sestava pro sledování indikátorů, sestava pro sledování plnění predikcí a sestava pro sledování lhůt a postupů) a to vždy k 15. 4., 15. 7., 15. 10. a 25. 1. daného roku (poprvé k 25. 1. 2016) a v případě výskytu neočekávané události, resp. výskytu systémového rizika (riziko, které bude mít plošný dopad na všechny programy) může být kterákoliv sestava vyplněna neprodleně. Plány opatření kritických rizik budou aktualizovány minimálně ve shodných termínech, tedy k 25. 1. a 25. 7. daného roku u plánu opatření, který se váže k sestavě pro reportování rizik a čtvrtletně (plány opatření, které se váží k ostatním sestavám) a to vždy k 15. 4., 15. 7., 15. 10. a 25. 1. daného roku. Vhodná je však jejich aktualizace vždy při naplnění stanovených úkolů či změně situace u daného rizika či oblasti. Důsledky za neplnění těchto termínů a neposkytnutí informací o rizicích ŘO budou stanoveny na jednáních Výboru pro vyhodnocení rizik (viz kapitola 5.3).

Součástí řešení bude i alert systém, který upozorní na termíny (termín pro vyplnění sestavy nadefinovanou osobu, upozornění na termín vypršení lhůty pro opatření na eliminaci či minimalizaci kritických rizik) a to 10 pracovních dní před vypršením tohoto termínu a následně i při jeho vypršení.

5.2 Hodnocení rizik a multikriteriální analýza

Hodnocení rizikovosti programů je prováděno ze strany MMR-NOK pololetně, a to ve dvou stupních:

- První stupeň hodnocení rizik probíhá v pracovních týmech, které byly ustanoveny ze strany MMR-NOK za účelem komplexního posouzení rizik s využitím skupinových expertních metod. V těchto týmech probíhá identifikace a vyhodnocení všech rizik na základě jejich pravděpodobnosti a dopadu, na základě kterých je určována významnost.
- Ve druhém stupni hodnocení vstupují již ohodnocená rizika do tzv. multikriteriální analýzy, jejímž výsledkem je bodové ohodnocení programů. Na základě bodového ohodnocení jsou programy rozřazeny do kategorií rizikovosti, a to na programy s nízkým rizikem, středně rizikové programy a vysoce rizikové programy (tzv. semafor).

MMR-NOK hodnotí programy z různých hledisek, například z pohledu:

- plnění cílů a indikátorů programu,
- finančního čerpání a predikcí,
- plnění věcných a finančních milníků,
- dodržování lhůt a postupů v souladu s pravidly jednotného metodického prostředí a legislativou ČR a EU,
- správnosti provádění kontrol ze strany řídicího orgánu,
- administrativní kapacity programu,
- plnění předběžných podmínek apod.

5.3 Výbor pro řízení rizik

Výbor pro řízení rizik (VŘR) je ustanoven ministrem / ministryní pro místní rozvoj. VŘR je zřízen za účelem eliminace zejména kritických rizik v implementaci ESI fondů v programovém období 2014-2020, a to prostřednictvím diskuze a navrhování opatření. Jednání VŘR probíhá zpravidla v pololetních intervalech, a účastní se jej ředitelé či jimi nominovaní zástupci MMR-NOK, MF-PCO, MF-AO, SZIF a v případě potřeby přizvaní hosté. Činnost VŘR se řídí se dle Statutu a Jednacího řádu.

5.4 Zesílené řízení rizik

Zesílené řízení rizik je nástroj řízený MMR-NOK a provádí se zpravidla se středně a vysoce rizikovými programy dle multikriteriální analýzy. Jedná se o intenzivní sledování rizik programu s významností 12 - 25, ke kterým jsou navržena relevantní opatření řídicím orgánem ve spolupráci s MMR-NOK, MF-PCO, MF-AO, SZIF. Cílem zesíleného řízení rizik je minimalizace rizik v rámci identifikovaných rizikových oblastí. Zesílené řízení rizik mimo jiné obnáší i pravidelné schůzky s řídicími orgány programů (zpravidla ve čtvrtletních intervalech), které se konají většinou na úrovni ředitelů, vedoucích oddělení a odborných referentů. V případě nutnosti se mohou konat schůzky k zesílenému řízení rizik také na úrovni náměstků, případně ministrů / ministryň.

Nebude-li ŘO spolupracovat na zesíleném řízení rizik, bude MMR-NOK o této skutečnosti informovat Radu pro ESI fondy na nejbližším jednání.

6 Vzdělávání v oblasti rizik

Problematika řízení rizik je značně rozsáhlá a komplexní a její zvládnutí vyžaduje vynaložení významného úsilí, spočívajícího především v soustavném školení a vzdělávání aktérů systému řízení rizik (tj. jak řadových zaměstnanců implementační struktury, tak vedení ŘO). Tato problematika je součástí systému vzdělávání zaměstnanců implementační struktury ESI fondů a bude zahrnovat zejména úvodní školení nových zaměstnanců a dále pak specifická školení k nejzávažnějším problémovým oblastem. ŘO zajistí zaměstnancům své implementační struktury účast na dalších vzdělávacích akcích (specializované konference, semináře apod.) dle jejich role v řízení rizik.

Cílem vzdělávacích akcí v oblasti řízení rizik je vybudování takové vnitřní kultury ŘO, která bude odrazovat zaměstnance ŘO od nepřiměřeně rizikového chování a povede k jednání minimalizujícímu potenciální rizika.

7 Koordinace reakcí na prováděné audity a ostatní komunikaci s EK

Cílem této kapitoly je zajistit, v návaznosti na zkušenosti z programového období 2007-2013, jednotný a koordinovaný systém při přípravě reakcí na prováděné audity a další reakce a postupy při komunikaci s EK v této oblasti, kdy se jedná zejména o přerušování platební lhůty či pozastavení plateb. Velká část rizikových oblastí, které jsou sledovány v systému řízení rizik, mohou být také součástí nálezů kontrol a výstupů z auditů. Vzhledem k důležitosti řešené problematiky a nutnosti koordinace většího počtu zapojených subjektů, definuje tato kapitola pravidla a postupy při přípravě odpovědí na prováděné audity či varovné/přerušující dopisy EK. Vzhledem ke specifickým postupům v rámci společné zemědělské politiky má tato kapitola pro Program rozvoje venkova doporučující charakter,

s výjimkou části specifikující činnosti, které je nutné z pozice gestora zabezpečit z důvodu informování a zahrnutí relevantních subjektů. Při komunikaci, koordinaci a přípravě reakcí je nutné zahrnout všechny relevantní subjekty, přičemž každý z nich může mít jinou úlohu. Na národní úrovni lze nadefinovat následující úrovně:

I. úroveň

Evropská komise nebo Evropský účetní dvůr (EÚD) zašle na Stálé zastoupení ČR při EU (SZB) varovný dopis, přerušující dopis nebo dopis obsahující auditní zprávu (předběžný návrh, závěrečné zprávy), případně dopis s jiným požadavkem (dále jen „dopis Evropské komise“). V dopise Evropské komise je určen termín, do kdy se musí členský stát vyjádřit.

II. úroveň

Stálé zastoupení ČR při EU předá dopis Evropské komise, včetně příloh adresátům dopisu. Součástí předání příslušných dokumentů ze strany SZB je i průvodní dopis (TIC), který je taktéž adresován příslušným adresátům dopisu. Pokud mezi adresáty nejsou uvedeny centrální implementační orgány (MMR-NOK, MF-AO, MF-PCO, CS nebo Centrální kontaktní bod (CKB) AFCOS³), bude jim TIC zaslán ze strany SZB v kopii... Současně SZB v TIC stanoví termín pro zaslání reakce na dopis Evropské komise na národní úrovni.

Odpovědnost za koordinaci přípravy reakce v případě auditů je určována na základě typu auditu, který je ze strany Evropské komise nebo Evropského účetního dvora prováděn:

Audity prováděné na programu

auditní subjekt: Evropská komise nebo Evropský účetní dvůr

auditovaný subjekt: řídicí orgán OP nebo zprostředkující subjekt OP nebo příjemce

gestor: MF-AO (v případě EÚD ve spolupráci s NKÚ), pokud se MF-AO a ŘO nedohodnou jinak

Audity prováděné na Auditním orgánu

auditní subjekt: Evropská komise nebo Evropský účetní dvůr

auditovaný subjekt: MF-AO

gestor: MF-AO (v případě EÚD ve spolupráci s NKÚ)

Audity prováděné na Auditním orgánu a řídicích orgánech

→ ověření činnosti Auditního orgánu na ŘO

auditní subjekt: Evropská komise nebo Evropský účetní dvůr

auditovaný subjekt: MF-AO, řídicí orgány OP nebo zprostředkující subjekty OP

³ CKB AFCOS bude zapojen do systému koordinace reakcí jen v případě zpráv OLAF.

gestor: MF-AO (v případě EÚD ve spolupráci s NKÚ)

Audit prováděný na vícero subjektech implementační struktury a průřezové audity⁵DoP

auditní subjekt: Evropská komise nebo Evropský účetní dvůr

auditovaný subjekt: MF-AO, MF-PCO, MMR-NOK, řídicí orgány a další subjekty DoP.

gestor: MF-AO nebo MF-PCO nebo MMR-NOK dle věcného zaměření auditu; v případě EÚD ve spolupráci s NKÚ.

Dopisy EK s žádostí o doplnění podkladů nebo upřesnění v návaznosti na ukončený audit EÚD

dožádání dalších podkladů a informací ze strany EK coby důsledek ukončeného auditu EÚD v případech, kdy již koordinaci neprovádí NKÚ

auditovaný subjekt: řídicí orgán OP nebo zprostředkující subjekty OP, případně další subjekty DoP (MF-PCO, MMR-NOK, případně další vyžádané/označené subjekty ze strany Evropské komise)

gestor: MF-AO

Kromě komunikace v rámci prováděných auditů dochází k dalším případům komunikace s Evropskou komisí. Tyto specifické případy budou vyřizovány tímto způsobem:

Stanoviska a dopisy Evropské komise (ostatní komunikace)

Ostatní dopisy Evropské komise (tzn. warning letters) týkající se oblasti koordinace a realizace DoP či programů, které rovněž mohou vést k přerušení platební lhůty podle čl. 83 nebo pozastavení plateb podle čl. 142 Obecného nařízení. K přerušení nebo pozastavení plateb však nedochází na základě provedených auditů.

gestor: MMR-NOK

Kontroly Evropské komise - Zprávy OLAF

Zprávy Evropského úřadu pro boj proti podvodům týkající se podvodu, korupce nebo jakékoli jiné protiprávní činnosti poškozující finanční zájmy Evropské unie, které byly odhaleny v průběhu auditů orgánů (včetně Evropského účetního dvora), institucí, úřadů nebo agentur podléhajících auditu Evropského účetního dvora.

gestor: CKB AFCOS

⁴ Seznam kontaktních osob pro jednotlivé subjekty III. úrovně bude dostupný v MS2014+. Za každý subjekt, tj. MMR-NOK, MF-AO, MF-PCO, CS, CKB AFCOS jsou v tomto seznamu uvedeny alespoň dvě kontaktní osoby, na které se může SZB v případě dotazů či jakýkoliv jiných žádostí vždy obrátit.

⁵ Jedná se např. o auditu výkonnosti nebo specifické auditu zaměřené na konkrétní oblast nebo téma.

Dopisy Evropské komise týkající se finančních oprav

Dopisy Evropské komise týkající se finanční oblasti, zejména finančních oprav, včetně jejich vyčíslení.

gestor: MF-PCO

Ostatní požadavky Evropské komise

V případě kombinace výše uvedených požadavků Evropské komise určí gestora MMR-NOK na základě míry zapojení jednotlivých subjektů a po vzájemné dohodě s dotčenými subjekty.

III. úroveň

Gestor zajišťuje zejména tyto činnosti:

- vytváří neprodleně harmonogram **činností dle vzoru uvedeného v příloze č. 1** pro přípravu reakce na dopis Evropské komise a zašle ho všem subjektům, které se na zpracování reakce podílí (MMR-NOK, MF-AO, MF- MF-PCO vždy, v relevantních případech, CKB AFCOS a případně dalším subjektům); pokud příprava reakce týká i jednoho nebo vícero řídicích orgánů, gestor zašle všechny nezbytné podklady i těmto subjektům; v případě potřeby svolává koordinační jednání,
- zajišťuje v součinnosti s ostatními zapojenými subjekty finalizaci odpovědi na dopis Evropské komise,
- zajišťuje předání reakce na Stálé zastoupení ČR při EU (elektronicky v kopii všem zúčastněným subjektům),
- s dostatečným časovým předstihem komunikuje se Stálým zastoupením ČR při EU případné nesplnění stanoveného termínu (včetně případné žádosti o možné prodloužení stanoveného termínu).

Činnosti, které je nutné z pozice gestora zabezpečit a stanovit k ní termíny, pokud je tento krok relevantní:

- I. Distribuce dopisu EK a přílohy na příslušný řídicí orgán/dotčený subjekt.
- II. Technické jednání MMR-NOK, ŘO/ZS, MF-PCO, MF-AO, případně dalších dotčených subjektů.
- III. Rozeslání připraveného návrhu odpovědi (zpracovaného odpovědnými subjekty) na dopis EK (elektronicky všem zapojeným subjektům).
- IV. Subjekty zapojené do problematiky zašlou ŘO nebo dotčenému subjektu připomínky k návrhu odpovědi.
- V. Zpracování připomínek k materiálům ze strany ŘO nebo dotčeného subjektu a případné průběžné vyjasňování připomínek.
- VI. Koordinace finalizace odpovědi na dopis EK v součinnosti s ostatními zapojenými subjekty.

- VII. Rozeslání finální verze odpovědi na dopis EK (elektronicky všem zapojeným subjektům) po zpracování připomínek a vyjádření zapojených subjektů.
- VIII. *ŘO nebo dotčený subjekt zajistí překlad dokumentů do anglického jazyka (průvodní dopis na EK).*
- IX. ŘO nebo dotčený subjekt rozešle všechny finální dokumenty elektronicky (českou i anglickou verzí) zúčastněným subjektům.
- X. Zaslání finální verze odpovědi na dopis EK a závěry a zjištění z auditní zprávy na SZB.

Výkon výše uvedených činností v III. úrovni může být v případě potřeby delegován ze strany gestora po dohodě s dotčeným subjektem na jiný subjekt implementační struktury.

8 Důsledky za nedodržení metodického pokynu

Pokud nebude ŘO dodržovat požadavky, které jsou stanoveny v MP řízení rizik 2014–2020, bude o tomto na nejbližším jednání informována Rada pro ESI fondy.

Odchýlení se od úpravy popsané v doporučující části metodického pokynu není považováno za porušení postupů stanovených tímto metodickým pokynem.

Přílohy

Příloha č. 1 - Harmonogram činností k dopisu⁶/číslo:

Auditní subjekt:		Auditovaný/dotčený subjekt:	
Gestor:		Kontaktní osoba gestora:	
Dopis/zpráva ze dne:		Termín odeslání na Stálé zastoupení:	

AKTIVITA⁷	ODPOVĚDNÝ SUBJEKT	TERMÍN	POPIS AKTIVITY	POZNÁMKA
Distribuce dopisu EK a přílohy na příslušný řídicí orgán/dotčený subjekt.				
Technické jednání MMR-NOK, ŘO/ZS, MF-PCO, MF-AO, případně dalších kompetentních subjektů				
Zajištění finalizace odpovědi na dopis EK v součinnosti s ostatními zapojenými subjekty				
Rozeslání připraveného návrhu odpovědi na dopis EK (elektronicky všem zapojeným subjektům).				
Subjekty zapojené do problematiky zašlou ŘO/dotčenému subjektu připomínky k návrhu odpovědi.				
Zpracování připomínek k materiálům ze strany ŘO/dotčeného subjektu a případné průběžné vyjasňování připomínek.				
Rozeslání finální verze odpovědi na dopis EK (elektronicky všem zapojeným subjektům) po zpracování připomínek a vyjádření zapojených subjektů				
ŘO/dotčený subjekt zajistí překlad dokumentů do anglického jazyka (průvodní dopis na EK).				
ŘO/dotčený subjekt rozešle všechny finální dokumenty elektronicky (českou i anglickou verzi) zúčastněným subjektům.				
Zaslání finální verze odpovědi na dopis EK a závěry a zjištění z auditní zprávy na Stálé zastoupení.				

⁶ Varovný/přerušující dopis nebo dopis obsahující auditní zprávu (předběžný návrh, závěrečnou zprávu), případně dopis s jiným požadavkem

⁷ Jednotlivé aktivity je možno měnit dle potřeby gestora a zaměření činností ve vazbě na řešenou problematiku.

Příloha č. 1